

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

Александрова Н. М., старший викладач кафедри
іноземних мов факультету міжнародної економіки
та менеджменту

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Світ, який постійно змінюється, трансформація економічних, політичних, культурних моделей суспільства призводять до поступової зміни ідеалу освіти: від людини освіченої до людини культурної (В. Кремень). Мета сучасної освіти полягає у розвитку інтелектуального, морально-духовного і професіонального потенціалу особистості. Спрямованість сучасного інформаційного суспільства на культурний розвиток особистості, відтворення та збагачення її духовно-ціннісного потенціалу стають пріоритетними напрямками не лише для світової цивілізації, а й домінують сучасної вищої освіти в цілому. Відповідно до напрямів розвитку освіти, окреслених у «Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті», вища освіта має бути націленою на формування особистості з глобальним мисленням, розвиненої в інтелектуальному, культурному, психологічному та соціальному аспектах. Переважною цінністю в XXI столітті буде «освічена, культурна, фізично здорова, інтелектуально насичена, творча» особистість, яка спроможна «створювати, сприймати і відтворювати нові знання» (А. Колот).

Культурологічна складова змісту освіти у контексті особистісно-орієнтованого підходу передбачає залучення особистісного

досвіду до змісту освіти. Це обумовлюється тим фактом, що зміст і цілі освіти мають відповідати потребам та життєвому досвіду особистості. Важливим елементом сучасної вищої освіти стає особиста культура майбутнього фахівця. Вища освіта розглядається як елемент загального культурного розвитку нації. Варіативність програм і педагогічних технологій, бурхливий розвиток інформаційного середовища, потреба в гуманізації освіти істотно змінює професійну роль викладача. Сьогодні вже не достатньо орієнтуватися лише на засвоєння певного обсягу інформації та оволодіння відповідною сукупністю умінь і навичок. Предметом діяльності викладача постає виховання ціннісного відношення, розвиток здібностей благородно мислити та формування культурних звичок поведінки у суспільстві. Характерними рисами сучасного викладача мають бути глибокі фахові знання у поєднанні зі спроможністю (компетентністю) управляти самостійною (індивідуальною) навчально-пізнавальною діяльністю студентів (учнів), створювати умови для їх самореалізації, організації мотивації для творчої та пізнавальної діяльності. Управління навчальним процесом — це управління процесом розвитку через здійснення організаційних, управлінських і контролюючих функцій викладача, які націлені на досягнення якості навчання. Оскільки управлінська діяльність викладача передбачає культурологічний аспект, то вона розглядається в контексті культури, що обумовлює стратегію на формування людини культурної. Сучасні тенденції розвитку суспільства та виклики освітнього простору вимагають від викладача знань основ управлінської діяльності, професійної мобільності, відсутність яких суттєво знижує його конкурентоспроможність.

Необхідність гуманізації та девальвація загальнолюдських цінностей роблять актуальним для освіти питання про формування культури особистості. Сьогодні культура розглядається як складова професійної підготовки викладача, яка забезпечує функціональну ефективність педагогічної діяльності. Культурологічний підхід, який поступово стає домінуючим в освіті XXI-го століття, акцентує увагу на формуванні різних культурологічних складових професіоналізму викладача. В стандарті вищої освіти та науковій літературі постають питання формування професійної, педагогічної, психологічної, методологічної, інформаційної та загальної культури педагога. Не випадково різні дослідники звертають увагу на формування культурологічних характеристик викладача. Так, Б.С. Гершунський розглядає культуру як вищий прояв компетентності, а на думку М. С. Кагана культура інтеріо-

ризує (формує структуру) цивілізаційний досвід і передбачає істотний гуманістичний потенціал. Лише при цілісному підході до формування відповідних знань, умінь і ціннісних орієнтацій, тобто при формуванні професійно-педагогічної культури (І.Ф. Ісаєв), науково-дослідницької культури (Т.Є. Клімова), конфліктологічної культури (Н.В. Самсонова) можливо ефективно підготувати викладача до відповідних видів діяльності. Проте для удосконалення професійної діяльності викладача актуальності набувають знання з управлінської культури, оскільки будь-яка діяльність включає організаційний, управлінський і контролюючий аспекти.

У деяких вищих навчальних закладах економічного профілю здійснюється не лише фахова професійна підготовка, а й психолого-педагогічна підготовка майбутніх економістів, яка є основою професійної діяльності в сфері економіки та невід'ємною складовою професійної діяльності в якості викладача (В. Козаков, «принцип бінарності»). Психолого-педагогічна підготовка економістів спрямована на формування компетентної особистості, котра володіє не тільки знаннями, високими моральними якостями, але й уміє діяти адекватно у відповідних ситуаціях, застосовуючи ці знання і беручи на себе відповідальність за дану діяльність. Ключовим завданням постає формування професійної і педагогічної компетентності економістів як майбутніх викладачів економіки, а вищим проявом компетентності є професійна культура. Оскільки навчання розглядається як управління спільною діяльністю, то процес психолого-педагогічної підготовки має передбачати формування управлінської культури, яка є складовою професійної культури економіста, особистісної культури та педагогічної культури викладача, бо спільними як для економіста так і для викладача як менеджера освіти є споріднені функції з управління: планування, організація, мотивація та контроль будь-якої діяльності.

Ананьєв М. Ю., асистент кафедри міжнародних фінансів

УНІФІКАЦІЯ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЯ ОФОРМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ РОБІТ СТУДЕНТА

Сучасна науково-дослідницька діяльність є одним із головних джерел створення, примноження, оновлення арсеналу знань — важливого продуктивного чинника соціально-економічного роз-